

Historia

Opis arkuszy egzaminacyjnych

Arkusze egzaminacyjne z historii zostały opracowane na dwóch poziomach:

- podstawowym – *Arkusz* (MHI-P1_1P-112)
- rozszerzonym – *Arkusz* (MHI-R1_1P-112)

Arkusz z poziomu podstawowego zawierał 33 zadania sprawdzające wiedzę i umiejętności z trzech obszarów wymagań egzaminacyjnych. Różne typy zadań zamkniętych (maksymalnie 30 pkt) i otwartych (maksymalnie 70 pkt), badających znajomość historii Polski i powszechnej, pozwalały zdającym na zaprezentowanie pełnego spektrum swojej wiedzy historycznej oraz umiejętności. W poszczególnych zadaniach uwzględniono historię: polityczną, społeczno – gospodarczą oraz historię kultury. Zadania osadzono we wszystkich epokach historycznych, w starożytności, średniowieczu, nowożytności, XIX w. oraz XX w. Poprawne rozwiązanie zadań umożliwiało zdobycie maksymalnie 100 pkt. Egzamin trwał 120 minut.

Arkusz z poziomu rozszerzonego zawierał 24 zadania, zdający mógł uzyskać maksymalnie 50 punktów, egzamin trwał 180 minut. Standardowy zestaw zadań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego składał się z trzech części. Część pierwsza składała się z testu sprawdzającego wiadomości i umiejętności ustalone w standardach wymagań egzaminacyjnych z historii dla poziomu podstawowego. Zadania otwarte i zamknięte różnego typu obejmowały historię Polski i historię powszechną.

Za poprawne rozwiązanie 14 zadań zdający mógł otrzymać 20 punktów, odpowiednio:

- za poprawne rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość faktografii i terminologii historycznej – 5 punktów,
- za poprawne rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność stosowania faktografii i terminologii historycznej do wyjaśnienia procesów historycznych – 11 punktów,
- za poprawne rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność przedstawiania i oceniania wydarzeń historycznych – 4 punkty.

Poszczególne zadania w tej części uwzględniały – zgodnie z podstawą programową – historię polityczną, historię społeczno-gospodarczą oraz historię kultury we wszystkich epokach historycznych od starożytności poprzez średniowiecze, czasy nowożytne, wiek XIX po drugą połowę XX wieku.

Części druga i trzecia zostały zatytułowane *Przemiany ustrojowe od starożytności do XX wieku*. Zdający wykonywali polecenia do zamieszczonych w standardowym zestawie egzaminacyjnym źródeł historycznych i pisali wypracowanie na jeden z dwóch zaproponowanych tematów.

W części drugiej uczniowie rozwiązywali 9 zadań związanych z analizą źródeł. Skonstruowano je do fragmentów różnorodnych źródeł pisanych, a także map, wykresu, źródła statystycznego i ikonograficznego. Wiedza i umiejętności ze starożytności były sprawdzane 6 zadaniami, natomiast 3 pozostałe odnosiły się do XIX w. Dwa spośród tych zadań odwoływały się do wiedzy pozaźródłowej. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań w części drugiej zdający mógł uzyskać 10 punktów.

W części trzeciej standardowego zestawu zadań egzaminacyjnych zdający pisali wypracowanie. Temat I wymagał scharakteryzowania przemian ustrojowych w Rzeczpospolitej w latach 1764-1765 oraz oceny ich zgodności z ideologią oświecenia. Natomiast w temacie II należało udzielić odpowiedzi na postawione pytanie: *Czy zgadzasz się z opinią, że II Rzeczpospolita była państwem demokratycznym?* oraz uzasadnić swoje zdanie, odwołując się do przemian ustrojowych w Polsce w latach 1918-1939.

Zaproponowane tematy wpisywały się w główne zagadnienie części drugiej i trzeciej standardowego zestawu zadań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego oraz poruszały problemy z innych epok historycznych niż zamieszczone materiały źródłowe. Za poprawne wypracowanie zdający mógł otrzymać 20 punktów.

Wszystkie zadania w części drugiej i trzeciej standardowego zestawu egzaminacyjnego sprawdzały wiadomości i umiejętności opisane w standardach dla poziomu rozszerzonego.

Poziom podstawowy

Zadanie 1. (3 pkt)

Przyporządkuj ilustracjom podpisy. Odpowiedzi wybierz spośród podanych i wpisz we właściwe miejsce.

Źródło: E. Charytonow, *Zarys historii architektury*, Warszawa 1963, s. 21, 45.

A. Twardecki, *Mały słownik sztuki starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 2002, s. 152.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętność rozpoznania cech charakterystycznych świątyń starożytnych, na podstawie których zdający przyporządkowuje podpisy do ilustracji (II obszar wymagań egzaminacyjnych).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,80	0,80	0,79	0,78
Poprawne odpowiedzi: A. świątynia grecka B. świątynia rzymska C. świątynia egipska 3 p. – za rozpoznanie trzech świątyń 1 p. – za każdą rozpoznaną świątynię			
Komentarz: Zadanie okazało się dla zdających łatwe. Zdecydowana większość dokonała poprawnego przyporządkowania podpisu do budowli. Zatem możemy stwierdzić, że maturzyści znają cechy charakterystyczne budowli starożytnych i właściwie identyfikują zaprezentowane świątynie.			

Zadanie 2. (6 pkt)

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę.

Na podstawie: B. Danowska, T. Maćkowski, *Przez wieki. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi*, Gdańsk 2003, s. 27.

Informacje o polis/miejscowości	Nazwa polis/miejscowości	Litera oznaczająca polis/miejscowość na mapie
1. Miejscowość na Peloponezie, w której odbywały się najstarsze panhelleńskie igrzyska sportowe organizowane ku czci Zeusa.		
2. Polis założona przez Dorów nad rzeką Eurotas w Lakonii. Jednym z królów tej polis był Leonidas.		

3. Polis założona przez Jonów w Attyce. Narodził się tu system rządów demokratycznych.		
--	--	--

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z I i II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdającego wymagano rozpoznania miejscowości w starożytnej Grecji (I standard) oraz umieszczenia wydarzeń w przestrzeni (II standard).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,50	0,52	0,48	0,41

Poprawne odpowiedzi:

1. Olimpia D
2. Sparta E
3. Ateny B

6 p. – za podanie 3 poprawnych nazw miejscowości w starożytnej Grecji oraz umieszczenie ich w przestrzeni

3 p. – za podanie 3 poprawnych nazw miejscowości w starożytnej Grecji
(1 p. – za jeden element odpowiedzi)

3 p. – za poprawne umieszczenie miejscowości w przestrzeni
(1 p. – za jeden element odpowiedzi)

Komentarz:

Zdający mieli problemy z poprawną lokalizacją polis na mapie. Trudności z rozwiązaniem tego zadania wynikają ze słabej znajomości mapy. Wśród pojawiających się błędnych odpowiedzi najczęściej podawano Olimp zamiast Olimpia, co może dowodzić słabej znajomości nazw poleis greckich. Zatem zasadna wydaje się dalsza konsekwentna praca z mapą w czasie zajęć dydaktycznych.

Zadanie 3. (4 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999, s. 207, 208, 210.

- A. Podaj stosowaną w historiografii nazwę wojen, których skutki zostały przedstawione w źródłach.**
- B. Wskaż źródło informujące o skutkach wojny, w której wodzem wojsk Kartaginy był Hannibal.**
- C. Wskaż źródło dotyczące wojny, której skutkiem było przyłączenie do Rzymu pierwszej zamorskiej posiadłości.**
- D. Podaj nazwę ustroju politycznego Rzymu w okresie wojen, o których skutkach informują źródła.**

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności należące do I i II obszaru standardów. Zdający powinni uogólnić fakty zamieszczone z źródeł i rozpoznać wojny, wskazać źródła zawierające wymagane informacje oraz rozpoznać ustrój polityczny Rzymu.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Rozpoznanie nazwy wojen na podstawie tekstu.	1	0,64	0,68	0,41	0,45
B.	Wskazanie źródła informującego o skutkach wojny.	1	0,51	0,54	0,24	0,43
C.	Wskazanie źródła dotyczącego wojny, której skutki opisano w źródle.	1	0,51	0,52	0,24	0,47
D.	Rozpoznanie ustroju politycznego Rzymu.	1	0,48	0,50	0,41	0,38
Poprawne odpowiedzi: A. wojny punickie 1p. – za podanie poprawnej nazwy wojen B. źródło 3 1p. – za podanie właściwego źródła C. źródło 1 1 p. – za podanie właściwego źródła D. republika 1 p. – za podanie poprawnej nazwy ustroju						
Komentarz: Zdający na ogół poprawnie wskazywali wymagane źródło w części B. i C. zadania. Natomiast najtrudniejsze okazało się dla nich rozpoznanie ustroju politycznego źródła, co świadczy o pobieżnej znajomości historii starożytnego Rzymu. Maturzyści sprawnie wskazywali nazwę wojny, której skutki przedstawiono w tekście.						

Zadanie 4. (2 pkt)

Spośród pięciu wymienionych wydarzeń wybierz chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Wzniesienie Partenonu w Atenach	
Budowa Biblioteki Aleksandryjskiej	
Wzniesienie piramidy Cheopsa	
Spisanie kodeksu Hammurabiego	
Wzniesienie Koloseum w Rzymie	

Sprawdzane umiejętności Zdający powinien uporządkować chronologicznie wydarzenia historyczne, będące przedmiotem zadania. Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów (chronologiczne porządkowanie wydarzeń).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,51	0,51	0,47	0,55
Poprawne odpowiedzi: A. wzniesienie piramidy Cheopsa			

B. wzniesienie Koloseum w Rzymie
2 p. – za wskazanie dwóch wydarzeń wg podanego kryterium
1 p. – za każdą poprawną odpowiedź

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. Trudniejsze okazało się wskazanie pierwszego wydarzenia dotyczącego wzniesienia piramidy Cheopsa, ponieważ zdający najczęściej błędnie wskazywali spisanie kodeksu Hammurabiego. Natomiast drugie wydarzenie najczęściej było identyfikowane poprawnie.

Zadanie 5. (2 pkt)

Na podstawie źródeł ikonograficznych i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Źródło: M. Koczerska, *Historia. Średniowiecze*, Warszawa 1999, s. 64, 85.

Rozpoznaj postaci świętych – patronów Polski, których śmierć przedstawiają źródła ikonograficzne.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z zakresu II standardu wymagań egzaminacyjnych. Od zdających wymagano identyfikacji postaci na podstawie źródła ikonograficznego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,62	0,65	0,38	0,51

Poprawne odpowiedzi:

- źródło 1 – św. Wojciech
- źródło 2 – św. Stanisław, św. Stanisław ze Szczepanowa

2 p. – za rozpoznanie postaci

1 p. – za jedną rozpoznaną postać

Komentarz:

Zadanie dla zdających ze szkół ogólnokształcących oraz techników okazało się umiarkowanie trudne. Problemy z rozwiązaniem tego zadania wystąpiły wśród zdających z liceum profilowanego. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w liceach profilowanych historię wybiera bardzo mała grupa maturzystów.

Zadanie 6. (3 pkt)

Przyporządkuj mapom Półwyspu Iberyjskiego właściwe tytuły. Odpowiedzi wybierz spośród podanych i wpisz pod mapami.

Na podstawie: *Atlas historyczny świata*, Warszawa-Wrocław 1986, s. 30, 33, 34.

1. Półwysep Iberyjski w II połowie VII w.
2. Półwysep Iberyjski w I połowie IX w.
3. Półwysep Iberyjski w I połowie XV w.
4. Półwysep Iberyjski w I połowie XVI w.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien umieścić w czasie wydarzenia przedstawione na mapach Półwyspu Pirenejskiego. Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów (chronologiczne porządkowanie wydarzeń).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,54			

Czynności/kryteria/poziomy	0,54	0,41	0,54
Poprawne odpowiedzi: A. Półwysep Iberyjski w I połowie IX wieku B. Półwysep Iberyjski w II połowie VII wieku C. Półwysep Iberyjski w I połowie XV wieku 3 p. – za przyporządkowanie tytułów trzem mapom 1 p. – za jedno poprawne przyporządkowanie			
Komentarz: Błędne odpowiedzi zdających wynikają ze słabej znajomości zmian terytorialnych zachodzących na Półwyspie Iberyjskim. Uogólniając można zauważyć, że właściwie lokalizowano w czasie istnienia Królestwa Wizygotów, natomiast problematyczna dla zdających była mapa C, na której mamy zaznaczone Królestwo Kastylii, ale jeszcze widoczne są posiadłości Arabów. Maturzyści często dokonywali błędnego wskazania I poł. XVI w., prawdopodobnie sugerując się upadkiem Grenady w 1492 r. i nie dostrzegając zaznaczonego na mapie emiratu.			

Zadanie 7. (5 pkt)

Uzupełnij tabelę, podając władców Polski, za panowania których miały miejsce wymienione wydarzenia.

Wydarzenie	Władca
1. Bitwa pod Płowcami	
2. Pokój kaliski	
3. Bitwa pod Grunwaldem	
4. Drugi pokój toruński	
5. Powstanie Prus Książęcych	

Sprawdzane umiejętności Zadanie wymagało rozpoznania władców Polski, za panowania których miały miejsce wskazane wydarzenia (sprawdzało umiejętności określone w I obszarze standardów).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,39	0,41	0,39	0,28
Poprawne odpowiedzi: 1. Władysław (I) Łokietek 2. Kazimierz (III) Wielki 3. Władysław (II) Jagiełło 4. Kazimierz Jagiellończyk 5. Zygmunt (I) Stary 5 p. – za podanie pięciu władców 1 p. – za podanie jednego właściwego władcy			
Komentarz: Maturzyści mieli problemy z poprawną identyfikacją władców w zakresie podanych wydarzeń. Wymieniali różnych władców, również tych, którzy rządili w innych epokach,			

np.: Jana Sobieskiego. Zdający słabo znają wydarzenia z epoki średniowiecza i nie łączą ich z władcami, którzy wówczas sprawowali władzę.

Zadanie 8. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę. Wpisz nazwy grup społecznych występujących w średniowiecznym mieście.

Opis grupy społecznej	Nazwa grupy społecznej
1. Najbiedniejsi mieszkańcy miasta, nie posiadali majątku i obywatelstwa miejskiego, np. czeladnicy, służba domowa, żebracy.	
2. Najzamożniejsi mieszkańcy miasta, sprawujący w nim władzę ekonomiczną i polityczną, członkowie rady miejskiej, np. posiadacze gruntów miejskich, najbogatsi kupcy i rzemieślnicy, bankierzy.	
3. Średniozamożni rzemieślnicy i kupcy posiadający obywatelstwo miejskie.	

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z zakresu I standardu wymagań egzaminacyjnych. Od zdających wymagano znajomości pojęć z zakresu historii społecznej.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,22	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,23	0,16	0,18

Poprawne odpowiedzi:

1. plebs (plebejusze)
2. patrycjat (patrycjusze)
3. pospólstwo

3 p. – za podanie trzech pojęć

1 p. – za podanie jednego pojęcia

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się trudne. Maturzyści mieli trudności z rozpoznaniem grup społecznych na podstawie zamieszczonego opisu. Dokonywali błędnej identyfikacji grup społecznych. Wśród błędnych odpowiedzi najczęściej występowały następujące wskazania: *proletariat, biedota, mieszczaństwo, szlachta, możnowładztwo, chłopci, arystokracja, monarchia, niewolnicy*. Analiza błędnych odpowiedzi dowodzi nie tylko słabej znajomości zagadnienia, ale również pokazuje, że zdający nie posiadają ogólnej orientacji w poruszanej problematyce.

Zadanie 9. (2 pkt)

Na podstawie wykresu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Tytuł wykresu: Zaludnienie Europy w latach 1000–1500.

Źródło: H. Manikowska, J. Tazbirowa, *Historia. Średniowiecze*, Warszawa 1991, s. 73.

A. Porównaj tendencję zmian w zaludnieniu Europy w pierwszej połowie XIII w. z tendencją zmian liczby ludności w pierwszej połowie XIV w.

B. Podaj najważniejszą przyczynę zmian demograficznych w Europie w pierwszej połowie XIV w.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności zapisane w II obszarze standardów. Na podstawie wykresu

zdający powinni rozpoznać zmiany demograficzne zachodzące w czasie, porównać tendencję zmian demograficznych oraz podać najważniejszą przyczynę zmian.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Określenie zmian demograficznych zachodzących w średniowiecznej Europie.	1	0,77	0,80	0,71	0,66
B.	Podanie najważniejszej przyczyny zmian w zaludnieniu Europy.	1	0,55	0,56	0,47	0,52

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. Przykład poprawnych odpowiedzi

- Tendencja zmian liczby ludności w Europie w I połowie XIII w. była rosnąca, a w I połowie XIV w. – malejąca.
- Tendencje zmian we wskazanych okresach są przeciwne.
- W I połowie XIII w. liczba ludności rosła, a w I połowie XIV w. malała.

1 p. – za podanie tendencji zmian w zaludnieniu Europy

B. Przykład poprawnych odpowiedzi

- Przyczyną zmian zaludnienia Europy była epidemia dżumy (czarnej śmierci).
- Przyczyną zmian zaludnienia Europy była wojna stuletnia.

1 p. – za podanie najważniejszej przyczyny zmian w zaludnieniu Europy

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie porównywali zmiany w zaludnieniu Europy w wyznaczonym przedziale czasowym, natomiast mieli pewne trudności z podaniem przyczyny zmian w zaludnieniu Europy w I poł. XIV w. Przyczyny trudności mogą wynikać z braku wiedzy na temat przyczyn zmian demograficznych w Europie. Pierwsza część zadania wymagająca od zdających umiejętności analizy wykresu okazała się dla zdających łatwa.

Zadanie 10. (5 pkt)

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności określone w II i III obszarze standardów. Od zdających oczekiwano umiejętności uogólniania informacji – rozpoznania dokumentu na podstawie tekstu, umieszczenia w czasie cytowanych dokumentów oraz uzasadnienia sformułowanej oceny.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Podanie nazwy miejscowości na podstawie identyfikacji dokumentów.	1	0,38	0,41	0,29	0,21
B.	Podanie czasu powstania dokumentów.	1	0,57	0,59	0,47	0,45
C.	Uzasadnienie sformułowanej oceny.	1	0,30	0,33	0,18	0,18

Poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–2)

A. źródło 1. – Krewa

B. źródło 2. – Lublin

2 p. – za podanie poprawnych nazw dwóch miejscowości

1 p. – za podanie poprawnej nazwy jednej miejscowości

B. (0–2)

A. źródło 1. – XIV w.

B. źródło 2. – XVI w.

2 p. – za podanie czasu powstania dwóch dokumentów

1 p. – za podanie czasu powstania jednego dokumentu

C. (0–1)

Przykład poprawnej odpowiedzi

Władysław Jagiełło nie odzyskał wszystkich ziem utraconych przez Królestwo Polskie (np. Śląska, Pomorza Gdańskiego).

1 p. – za sformułowanie oceny z uzasadnieniem

Komentarz:

Dla zdających najłatwiejsza okazała się część B zadania wymagająca podania wieku, w którym powstał dany dokument. Trudne dla zdających okazało się podanie nazwy miejscowości na podstawie identyfikacji dokumentu. Bardzo często błędnie podawano: *Krew*, *Horodło*, *Kraków* lub *Brześć*. Natomiast najtrudniejsze dla zdających okazało się uzasadnienie sformułowanej oceny. Maturzyści błędnie stwierdzali, że Władysław Jagiełło odzyskał utracone ziemie, stąd wniosek, że zdający nadal nie opanowali wiedzy na temat wydarzeń z okresu średniowiecza.

Zadanie 11. (3 pkt)

Przyporządkuj fotografiom podpisy. Odpowiedzi wybierz spośród podanych i wpisz we właściwe miejsca.

Źródło: *Sztuka świata*, Warszawa 1994, s. 196; *Kronika Polski*, nr 6, Kraków 1998, s. 13; *Rzym i Watykan*, Rzym 1991, s. 105.

1. Rzeźba gotycka
2. Rzeźba renesansowa
3. Rzeźba barokowa
4. Rzeźba secesyjna

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności zapisane w II obszarze standardów. Na podstawie źródeł ikonograficznych zdający rozpoznaje style w sztuce.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,60	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,61	0,71	0,55

Poprawne odpowiedzi:

A. rzeźba barokowa

B. rzeźba gotycka

C. rzeźba renesansowa

3 p. – za określenie stylu trzech rzeźb

1 p. – za określenie stylu jednej rzeźby

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie przyporządkowywali style w sztuce do zaprezentowanych fotografii. Największe trudności dotyczyły rzeźby barokowej, którą identyfikowano jako secesyjną. Przyczyny trudności mogą wynikać z braku wiedzy na temat charakterystycznych cech stylów w sztuce lub z braku umiejętności odniesienia posiadanej wiedzy do informacji

zawartych w źródle ikonograficznym. Czasami maturzyści rezygnowali z podjęcia próby rozpoznania rzeźb, wychodząc z błędnego założenia, że nieznanomość analizowanego obiektu nie pozwala na poprawne rozpoznanie jego stylu.

Zadanie 12. (4 pkt)

Na podstawie mapy i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Tytuł mapy. Bliski Wschód w 1143 roku

Na podstawie: T. Manteuffel, *Historia powszechna. Średniowiecze*, Warszawa 2007, s. 192.

A. Wymień dwa państwa muzułmańskie, których nazwy widoczne są na mapie.

B. Wymień dwa państwa chrześcijańskie, których nazwy widoczne są na mapie.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wpisuje się w II obszar standardów. Wymagało od zdających odczytania informacji z mapy.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,79	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,80	0,62	0,77

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Państwo Seldżuków, Sułtanat Ikonium, Kalifat Fatymidów

2 p. – za wskazanie dwóch państw muzułmańskich

1 p. – za wskazanie jednego państwa muzułmańskiego

B. (0–2)

Przykład poprawnych odpowiedzi:

Królestwo Jerozolimskie, Cesarstwo Bizantyńskie (Bizantyjskie), Hrabstwo Edessy, Hrabstwo Trypolis, Królestwo Armenii, Księstwo Antiochii

2 p. – za wskazanie dwóch państw chrześcijańskich

1 p. – za jedno prawidłowo wskazane państwo

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się łatwe. Tegoroczni maturzyści wykazali się umiejętnością odczytania z mapy informacji koniecznych do udzielenia odpowiedzi na postawione pytanie.

Zadanie 13. (2 pkt)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenia.

Źródło: *Wielka historia Polski*, t. 4, Kraków 2000, s. 340.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Tekst mówi o śmierci hetmana

1. Jana Karola Chodkiewicza.
2. Stefana Czarnieckiego.
3. Jana Sobieskiego.
4. Stanisława Żółkiewskiego.

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Tekst dotyczy bitwy pod

1. Kircholmem.
2. Kłuszynem.
3. Cecorą.

4. Chocimiem.

Sprawdzane umiejętności Zadanie sprawdza umiejętność uogólniania informacji oraz korzystania ze źródła (II obszar standardów egzaminacyjnych). Od zdającego oczekiwano rozpoznania postaci oraz wydarzenia na podstawie tekstu.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,42	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,44	0,15	0,33
Poprawny zapis rozwiązania: A. (0–1) 4. Stanisław Żółkiewski 1 p. – za rozpoznanie postaci B. (0–1) 3. Cecora 1 p. – za rozpoznanie wydarzenia			
Komentarz: Zdający częściej poprawnie identyfikowali postać, niż bitwę. W części A najczęściej błędnie wskazywano <i>Jana Karola Chodkiewicza</i> . Natomiast maturzyści, którzy błędnie identyfikowali bitwę, wskazywali: <i>Kłuszyn i Chocim</i> . Na podstawie dotychczasowych doświadczeń można wnioskować, że zdający posiadają bardzo ogólnikową wiedzę na temat wydarzeń z XVII w.			

Zadanie 14. (3 pkt)

Na podstawie źródeł i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło 1. Wypowiedź Starosty – jednej z postaci dramatu „Powrót posła”.

Źródło 2. Opinia historyka

Źródło: J. Maciszewski, *Szlachta polska i jej państwo*, Warszawa 1986, s. 275–279.

A. Podaj, przez kogo byli wynagradzani posłowie zrywający obrady.

B. Porównaj ocenę funkcjonowania sejmu wyrażoną przez jedną z postaci dramatu (źródło 1.) z opinią historyka (źródło 2.).

C. Wyjaśnij, dlaczego innym państwom zależało na podtrzymywaniu praktyki zrywania sejmów w Rzeczypospolitej.

Sprawdzane umiejętności Zadanie sprawdza umiejętności z II i III obszaru standardów. Od zdających wymagano podania informacji wynikających z tekstu, porównania różnych interpretacji wydarzeń oraz wykazania się umiejętnością wyjaśnienia przyczyn opisanego w tekście zjawiska.						
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Wyszukanie informacji w tekście.	1	0,56	0,57	0,53	0,51
B.	Porównanie różnej interpretacji wydarzeń.	1	0,59	0,63	0,53	0,43
C.	Wyjaśnienie przyczyny zjawiska.	1	0,87	0,87	0,94	0,83

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Posłowie zrywający obrady byli wynagradzani przez obce rządy (państwa) lub magnatów.

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi

B. (0–1)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Przedstawione w źródłach oceny sejmów różnią się – starosta jest wyraźnym zwolennikiem utrzymania liberum veto, natomiast historyk negatywnie ocenia zrywanie sejmów.

1 p. – za porównanie ocen sejmów

C. (0–1)

Przykład poprawnych odpowiedzi

- Zrywanie sejmów osłabiało państwo, co ułatwiało ingerencję obcych mocarstw.
- Zrywanie sejmów uniemożliwiało reformowanie państwa, a słabość Polski leżała w interesie innych państw.

1 p. – za wyjaśnienie, dlaczego podtrzymywano praktykę zrywania sejmów

Komentarz:

Najłatwiejsza dla zdających okazała się część C zadania, wymagająca wyjaśnienia przyczyny opisanego w tekście zjawiska. Umiarkowanie trudne były dla zdających części A i B. Na ogół zdający poprawnie identyfikowali tych, którzy wynagradzali posłów za zrywanie obrad. Maturzyści nie mieli problemów z porównaniem różnych opinii wydarzeń, zatem możemy stwierdzić, że wykazali się umiejętnością rozumowania historycznego, koniecznego do udzielenia poprawnych odpowiedzi.

Zadanie 15. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.

Źródło: J. Kitowicz, *Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III*, Kraków 1925, s. 37–38.

A. Podaj nazwy zakonów prowadzących szkoły w pierwszej połowie XVIII wieku.

B. Podaj przyczynę nieporozumień między szkołami.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności zapisane w II obszarze standardów. Na podstawie tekstu źródłowego należało zidentyfikować dwa zakony oraz podać przyczynę nieporozumień.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Podanie nazwy zakonów na podstawie tekstu.	2	0,71	0,73	0,74	0,60
B.	Podanie przyczyny nieporozumień na podstawie tekstu.	1	0,61	0,62	0,41	0,57

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–2)**

Poprawna odpowiedź

- zakon pijarów
- zakon jezuitów

2 p. – za podanie nazw dwóch zakonów

1 p. – za podanie nazwy jednego zakonu

B. (0–1)

Przykład poprawnych odpowiedzi
rywalizacja szkół lub zazdrość, lub kłótnie między profesorami

1 p. – za podanie przyczyny nieporozumień między szkołami

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie identyfikowali wymagane zakony, natomiast pewne trudności mieli z podaniem przyczyny nieporozumień między szkołami. Wydaje się, że trudności mogą wynikać z braku umiejętności wnioskowania na podstawie tekstu lub z błędnej interpretacji fragmentu tekstu, który zawierał wymaganą przyczynę.

Zadanie 16. (4 pkt)

Na podstawie tablicy genealogicznej Czartoryskich i Poniatowskich oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. 6, Kraków 2004, s. 36.

A. Wymień przedstawicieli rodzin Czartoryskich i Poniatowskich, którzy piastowali godność zwierzchnika Kościoła katolickiego w Polsce. Podaj ich imiona i nazwiska.

B. Czy matka ostatniego króla Polski mogła być świadkiem jego koronacji? Swoją odpowiedź uzasadnij.

C. Uzupełnij zdanie. Określ pokrewieństwo wymienionych postaci.

Księżę Józef Poniatowski był dla Stanisława Augusta Poniatowskiego .....

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdzało umiejętności zapisane w II i III obszarze standardów egzaminacyjnych. Zdający powinni odczytać informacje z tablicy genealogicznej oraz sformułować i uzasadnić wnioski.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Odczytanie informacji z tablicy genealogicznej.	2	0,57	0,59	0,29	0,47
B.	Sformułowanie i uzasadnienie wniosku.	1	0,73	0,76	0,53	0,59
C.	Odczytanie informacji z tablicy genealogicznej.	1	0,76	0,78	0,76	0,67

Poprawna odpowiedź:**A. (0–2)**

- Kazimierz Florian Czartoryski
- Michał Poniatowski

2 p. – za podanie jednego przedstawiciela rodziny Czartoryskich i jednego przedstawiciela rodziny Poniatowskich

1 p. – za podanie jednego przedstawiciela rodziny Czartoryskich lub jednego przedstawiciela rodziny Poniatowskich

B. (0–1)**Przykład poprawnej odpowiedzi:**

Matka króla nie mogła być świadkiem jego koronacji, ponieważ zmarła w 1759 roku, a koronacja miała miejsce w 1764 roku.

1p. – za odpowiedź i uzasadnienie

C. (0–1)

Poprawna odpowiedź:

Książę Józef Poniatowski był dla Stanisława Augusta Poniatowskiego bratankiem (synem brata).

1p. – za określenie pokrewieństwa postaci

Komentarz:

Poszczególne części zadania okazały się zróżnicowane. Część B i C były łatwe, natomiast część A umiarkowanie trudna. Zdający poprawnie określali pokrewieństwo oraz formułowali i uzasadniali wniosek w części B. Nieco trudniejsza okazała się część A. Maturzyści często podawali tylko imiona bez nazwisk, mimo że w poleceniu wymagano zarówno imienia, jak i nazwiska. Ponadto imiona się powtarzały i te same występowały zarówno po stronie Czartoryskich, jak i Poniatowskich. Błędy zdających wynikają z nieuważnego przeczytania polecenia lub stosowania skróconej formy zapisu.

Zadanie 17. (6 pkt)

Na podstawie fragmentu listu dyplomatycznego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: G. Chomicki, L. Śliwa, *Wiek XIX. Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 2001, s. 51.

- A. Podaj nazwę wydarzenia, o przebiegu którego informuje przedstawiony fragment listu dyplomatycznego.**
- B. Podaj nazwy państw, które reprezentowali wymienieni w tekście dyplomaci. Wpisz nazwy obok numerów odpowiadających nazwiskom dyptomatów.**
- C. Podaj nazwy dwóch zasad polityki europejskiej, którymi kierowali się uczestnicy wydarzenia, o którym mowa w tekście.**

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdzało umiejętności zapisane w I i II obszarze standardów egzaminacyjnych. Zdający powinni wykazać się znajomością kongresu wiedeńskiego w zakresie ustalonych zasad polityki europejskiej oraz znajomością nazwisk uczestników zjazdu. Ponadto maturzyści byli zobowiązani do uogólnienia informacji zawartych w tekście.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Podanie nazwy wydarzenia.	1	0,31	0,34	0,12	0,19
B.	Znajomość nazwisk uczestników kongresu wiedeńskiego.	3	0,48	0,51	0,33	0,37
C.	Znajomość zasad polityki europejskiej, ustalonych na kongresie wiedeńskim.	2	0,27	0,31	0,06	0,10

Poprawne odpowiedzi:**A.(0–1)**

Kongres wiedeński

1 p. – za podanie nazwy wydarzenia

B. (0–3)

1. Francja (Królestwo Francji)

2. Austria (cesarstwo austriackie)

3. Anglia (Wielka Brytania)

3 p. – za podanie nazw trzech państw

1 p. – za podanie nazwy jednego państwa

C. (0–2)

Przykład poprawnych odpowiedzi

- legitymizm
  - równowaga europejska
  - restauracja
- 2 p.** – za nazwanie dwóch zasad polityki europejskiej
1 p. – za nazwanie jednej zasady

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Mieli oni problemy z uogólnieniem informacji zawartych w tekście oraz poprawną identyfikacją wydarzenia. Często błędnie wskazywali konferencję w Wersalu, dowodząc tym nieznajomości obydwu wydarzeń. Rozpoznanie państw na podstawie podanych w tekście nazwisk dyplomatów okazało się również trudne. Natomiast najtrudniejsze było podanie zasad polityki europejskiej, ustalonych na kongresie. Słabe odpowiedzi maturzystów dowodzą nieznajomości problematyki związanej z kongresem wiedeńskim.

Zadanie 18. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu konstytucji Królestwa Polskiego wykonaj polecenie.

Źródło: M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, *Wiek XIX w źródłach* [...], Warszawa 2001, s. 77–83.

Wymień artykuły konstytucji, których nie przestrzegały władze Królestwa Polskiego w latach 1815–1830.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano wyszukania informacji w tekście.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,55	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,56	0,50	0,51

Poprawna odpowiedź:

art. 16, art. 87

2 p. – za podanie dwóch artykułów konstytucji Królestwa Polskiego

1 p. – za podanie jednego artykułu

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Część maturzystów, podobnie jak w latach ubiegłych, miała problem z analizą informacji zawartych we fragmencie konstytucji. Można wnioskować, że teksty o charakterze prawniczym są dla zdających trudne pod względem interpretacyjnym.

Zadanie 19. (3 pkt)

Przyporządkuj powstaniom narodowym ich skutki. Odpowiedzi wpisz we właściwe rubryki tabeli.

1. Zlikwidowanie resztek autonomii Królestwa Polskiego
2. Włączenie Rzeczypospolitej Krakowskiej do zaboru austriackiego
3. Uwłaszczenie chłopów w Galicji
4. Likwidacja Sejmu Królestwa Polskiego

Powstanie narodowe	Skutki
Powstanie listopadowe	
Powstanie krakowskie	
Powstanie styczniowe	

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętność z II obszar standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano wskazania skutków wydarzeń.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,62	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,63	0,53	0,59
Poprawna odpowiedź: powstanie listopadowe – likwidacja Sejmu Królestwa Polskiego powstanie krakowskie – włączenie Rzeczypospolitej Krakowskiej do zaboru austriackiego powstanie styczniowe – zlikwidowanie resztek autonomii Królestwa Polskiego 3 p. – za wskazanie trzech skutków wydarzeń 1 p. – za wskazanie jednego skutku			
Komentarz: Zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla zdających. Część zdających miała problem z przyporządkowaniem właściwego skutku do powstania krakowskiego. W przypadku pozostałych powstała ilość błędnych przyporządkowań była zdecydowanie mniejsza. Zatem problem prawdopodobnie wynika ze słabej znajomości konsekwencji powstania krakowskiego.			

Zadanie 20. (4 pkt)

Na podstawie danych statystycznych wykonaj polecenia.

Tabela. Produkcja przemysłowa w Królestwie Polskim i eksport do Rosji (w mln rubli)

Na podstawie: *Polska XIX w., Państwo, społeczeństwo, kultura*, red. S. Kieniewicz, Warszawa 1982, s. 109.

- Podaj rok, w którym nastąpił najbardziej dynamiczny wzrost eksportu z Królestwa Polskiego do Rosji, oraz napisz, jaka decyzja władz rosyjskich była przyczyną tego zjawiska.
- Podaj rok, w którym największa część produkcji przemysłowej Królestwa Polskiego została wyeksportowana do Rosji.
- Czy przedstawione w tabeli dane świadczą o dokonującej się w drugiej połowie XIX w. rewolucji przemysłowej w Królestwie Polskim? Odpowiedź uzasadnij.

Sprawdzane umiejętności						
Zadanie sprawdza umiejętności opisane w standardach II i III. Zdający powinien, korzystając ze źródła statystycznego, rozpoznać przyczynę zilustrowanego zjawiska oraz sformułować i uzasadnić wyciągnięty wniosek.						
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Odczytanie informacji ze źródła statystycznego oraz podanie przyczyny zjawiska	2	0,41	0,41	0,41	0,41
B.	Korzystanie ze źródła statystycznego (II 7)	1	0,58	0,58	0,53	0,60
C.	Sformułowanie i uzasadnienie wniosku (III 2, III 3)	1	0,69	0,73	0,59	0,55

Poprawne odpowiedzi:**A. (0–2)**

- rok 1860 r.
  - zniesienie granicy celnej między Królestwem Polskim a Rosją
- 2 p.** – za podanie roku, w którym nastąpił najbardziej dynamiczny wzrost eksportu, i za podanie decyzji władz rosyjskich
- 1 p.** – za podanie roku, w którym nastąpił najbardziej dynamiczny wzrost eksportu, lub za podanie decyzji władz rosyjskich

B. (0–1)

1890 r.

- 1 p.** – za podanie roku, w którym największa część produkcji przemysłowej Królestwa została wyeksportowana do Rosji

C. (0–1)**Przykład poprawnej odpowiedzi:**

Tak. Dane świadczą o dokonującej się rewolucji przemysłowej, ponieważ wartość produkcji przemysłowej w podanym okresie wzrosła sześćdziesiąt razy.

- 1 p.** – za sformułowanie i uzasadnienie wniosku

Komentarz:

Dla zdających najłatwiejsze okazało się sformułowanie i uzasadnienie wniosku, natomiast najtrudniejsze było podanie przyczyny zjawiska. Maturzyści mieli problemy z udzieleniem odpowiedzi na pytanie dotyczące przyczyny decyzji podjętej przez władze rosyjskie. Nieznajomość pojęcia *granica celna* nie pozwoliła na udzielenie prawidłowej odpowiedzi.

Zadanie 21. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu artykułu z *Gazety Świątecznej* z 1881 r. wykonaj polecenie.

Źródło: G. Chomicki, L. Śliwa, *Wiek XIX. Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 2001, s. 333–334.

O jakich ulepszeniach życia mieszkańców Warszawy wspomina autor tekstu? Podaj ich dzisiejsze nazwy.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano odczytania informacji wynikających z tekstu źródłowego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,75	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,75	0,76	0,78

Poprawna odpowiedź:

tramwaj (konny), (wprowadzenie komunikacji miejskiej) i kanalizacja

- 1 p.** – za podanie dwóch nazw, które świadczą o modernizacji życia mieszkańców Warszawy

Komentarz:

Zadanie okazało się łatwe dla zdających. Część zdających opisywała jedno z wymaganych ulepszeń, świadczących o postępującej modernizacji Warszawy i ułatwiających funkcjonowanie mieszkańcom. Świadczy to o pobieżnym zapoznaniu się z treścią polecenia, w którym występuje liczba mnoga: *o jakich ulepszeniach*. Zatem zdający powinien odnieść się do wszystkich występujących w tekście ulepszeń.

Zadanie 22. (1 pkt)

Na podstawie źródła ikonograficznego i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Centrala telefoniczna. Litografia z *Le Petit Journal* z 1904 roku

Źródło: G. Szelągowska, K. Szelągowska, *Dzieje nowożytne i najnowsze 1815–1939. Ćwiczenia źródłowe z historii dla szkół średnich*, Warszawa 1999, s. 183.

Wyjaśnij, dlaczego scena przedstawiona na litografii świadczy o zmieniającej się pozycji społecznej kobiet.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętność wyjaśnienia przyczyny (II obszar standardów egzaminacyjnych).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,82	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,85	0,82	0,70
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: Scena przedstawiona na litografii świadczy o aktywności zawodowej kobiet – wcześniej kobiety nie pracowały zawodowo (poza służbą domową). 1 p. – za poprawne wyjaśnienie			
Komentarz: Zadanie okazało się dla zdających łatwe. Wśród rzadko występujących błędnych odpowiedzi na uwagę zasługują te, w których zdający nie dostrzegają zmieniającej się pozycji społecznej kobiet, lecz błędnie piszą, że kobiety <i>jak zawsze pracowały</i> .			

Zadanie 23. (2 pkt)

Spośród wymienionych sześciu wydarzeń wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Wybuch wojny krymskiej	
Początek Wiosny Ludów	
Zakończenie procesu zjednoczenia Włoch	
Powstanie Trójpzymierza	
Rewolucja lipcowa we Francji	
Powstanie Austro-Węgier	

Sprawdzane umiejętności			
Zdający powinien umieścić w czasie wydarzenia przedstawione na tabeli. Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów (chronologiczne porządkowanie wydarzeń).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,44	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,45	0,32	0,37
Poprawne odpowiedzi: A. rewolucja lipcowa we Francji B. powstanie Trójpzymierza 2 p. – za poprawne umiejscowienie w czasie dwóch wydarzeń 1 p. – za poprawne umiejscowienie w czasie jednego wydarzenia			

Komentarz:

Zadanie okazało się dla maturzystów trudne. Często błędnie wskazywali jako pierwsze wydarzenie: *Początek Wiosny Ludów*, natomiast jako ostatnie: *Powstanie Austro-Węgier*. Błędne odpowiedzi świadczą o słabej znajomości wydarzeń z historii powszechnej z XIX w. Na uwagę zasługuje fakt, że te same wydarzenia były treścią zadań w dotychczasowych arkuszach maturalnych, choć w nieco odmiennej konfiguracji.

Zadanie 24. (2 pkt)

Na podstawie wykresu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Wykres. Studenci wyższych uczelni w Galicji w latach 1885–1917

Na podstawie: *Historia Polski w liczbach*, t. 1, Warszawa 2003, s. 245.

- A. Czy przemiany cywilizacyjne drugiej połowy XIX i początku XX w. mogły mieć wpływ na decyzje o wyborze profilu studiów? Odpowiedź uzasadnij.**
B. Podaj nazwę wydarzenia, które mogło spowodować gwałtowny spadek liczby studentów na uczelniach w Galicji.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II i III obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano sformułowania i uzasadnienia wniosku na podstawie analizy danych statystycznych oraz podania przyczyny zjawiska.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,58	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,58	0,62	0,56

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

Modernizacja dokonująca się w II połowie XIX i na początku XX w. mogła mieć duży wpływ na wybór uczelni. Świadczy o tym dynamiczny wzrost liczby studentów Politechniki Lwowskiej.

1 p. – za sformułowanie i uzasadnienie wniosku

B. (0–1)**Poprawna odpowiedź:**

wybuch I wojny światowej

1 p. – za podanie przyczyny zjawiska

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Wśród najczęściej pojawiających się niepełnych odpowiedzi były te, w których maturzyści zapominali o uzasadnieniu swojej odpowiedzi. Wynika to prawdopodobnie z nieuważnego przeczytania polecenia. Po raz kolejny nasuwa się wniosek dotyczący konieczności uważnego czytania polecenia przez zdających. Wydarzenie, które mogło spowodować gwałtowny spadek liczby studentów na uczelniach w Galicji, było na ogół poprawnie identyfikowane.

Zadanie 25. (3 pkt)

Wyjaśnij wymowę propagandową ilustracji zamieszczonej na karcie pocztowej. Zinterpretuj jej elementy graficzne.

Karta pocztowa (prawdopodobnie z 1918 r.)

Źródło: *Wielka historia Polski*, t. 9, Kraków 2003, s. 17.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z III obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano interpretacji źródła ikonograficznego na podstawie zawartych w nim informacji graficznych.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,39	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,41	0,18	0,13

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Przykładowe wyjaśnienie wymowy propagandowej ilustracji:

- Ukazanie poparcia prezydenta USA dla odrodzenia niepodległego państwa polskiego.
- Propagowanie solidarności Polaków i Amerykanów w walce o niepodległość.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Ilustracja pokazuje Ignacego Paderewskiego i prezydenta USA. Woodrow Wilson pochyla się nad tekstem orędzia z 1918 roku (widoczny 13. punkt dotyczący odrodzenia niepodległego państwa polskiego po I wojnie światowej) i mapą Polski (widoczny dostęp do Morza Bałtyckiego). Na drugim planie przedstawiono statuetkę ukazującą postaci Polaków walczących o niepodległość USA – Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego.

W wyjaśnieniu należało zwrócić uwagę na następujące elementy:

- mapę przedstawiającą kształt terytorialny Polski,
- tekst orędzia prezydenta Wilsona,
- godło Polski,
- godło USA,
- postaci Polaków walczących o niepodległość USA (Tadeusza Kościuszki i Kazimierza Pułaskiego).

3 p. – za poprawne wyjaśnienie wymowy propagandowej ilustracji (1 p.) i za poprawną interpretację dwóch elementów graficznych (2 p.)

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Zdający nie rozumieli ogólnej wymowy karty pocztowej, błędnie interpretowali symbole uwidocznione na pocztówce. Często wypowiedzi maturzystów odnosiły się do ogólnej wiedzy (np. o orędziu Wilsona), a nie do elementów graficznych pocztówki, zatem były niezgodnie z poleceniem, które wymagało analizy i interpretacji elementów graficznych znajdujących się na pocztówce. Zdający błędnie interpretowali zilustrowaną na pocztówce treść (np. jako działalność na szkodę Polski), a Ignacy Paderewski był przez nich błędnie identyfikowany *jako gitarzysta, który coś przeszkrobał i dlatego ma taką minę, bo się boi*.

Zadanie 26. (3 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy odpowiedz na pytania.

Źródło: A.J. Leinwand, *Czerwonym młotem w orla białego [...]*, Warszawa 2008, s. 140–141.

A. Z którego roku pochodzi zacytowany rozkaz?

B. Jakie cele wyznaczono ofensywie Armii Czerwonej? Zacytuj odpowiedni fragment z tekstu rozkazu.

C. Jakim wynikiem zakończyła się ofensywa Armii Czerwonej?

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności wpisane w I i II obszar standardów egzaminacyjnych. Zdający powinien umieścić opisanie wydarzenie w czasie, odczytać informacje zawarte w tekście źródłowym oraz wykazać się znajomością wojny polsko-błszewickiej.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Umieszczenie wydarzenia w czasie (II 1)	1	0,34	0,35	0,12	0,31
B.	Odczytanie informacji z tekstu (II 7)	1	0,90	0,91	0,94	0,88
C.	Znajomość wojny polsko-bolszewickiej (I)	1	0,52	0,52	0,47	0,53
<p>Poprawne odpowiedzi: A. (0–1) 1920 r. 1p. – za podanie roku wydarzenia</p> <p>B. (0–1) Przykład poprawnej odpowiedzi: Walka po pokonaniu Polski miała być kontynuowana aż do zwycięstwa rewolucji w całej Europie (na świecie). Cytat: „Na bagnietach zaniesiemy szczęście i pokój pracującej ludzkości! Na Zachód!” „Na Wilno, Mińsk, Warszawę – marsz!” 1p. – za podanie celów ofensywy Armii Czerwonej i <u>przytoczenie właściwego cytatu</u>.</p> <p>C. (0–1) Ofensywa Armii Czerwonej zakończyła się klęską. 1p. – za podanie wyniku ofensywy</p>						
<p>Komentarz: Zdający nie mieli problemu z poprawnym odczytaniem celu i zacytowaniem właściwego fragmentu, natomiast wykazali się słabą znajomością wojny polsko-bolszewickiej, często błędnie określając wynik ofensywy Armii Czerwonej. Największą trudność sprawiło im umieszczenie wydarzenia w czasie. Maturzyści nie potrafili poprawnie określić roku, z którego pochodził rozkaz. Trudności z poprawnym rozwiązaniem części A i C wynikają zapewne z braku elementarnej wiedzy historycznej oraz niezrozumienia treści rozkazu.</p>						

Zadanie 27. (2 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: J. Beck, *Ostatni raport*, Warszawa 1987, s. 29.

A. Wyjaśnij, dlaczego Józef Piłsudski uznał postanowienia traktatu w Locarno za naruszenie równowagi między Zachodem i Wschodem Europy.

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Układ w Locarno został podpisany

1. w roku poprzedzającym przewrót majowy w Polsce.
2. w tym samym roku, w którym był przewrót majowy w Polsce.
3. rok po przewrocie majowym w Polsce.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności wpisane w II obszar standardów egzaminacyjnych. Zdający powinien wskazać przyczynę naruszenia równowagi oraz umieścić wydarzenie w czasie.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Wskazanie przyczyny naruszenia równowagi	1	0,12	0,13	0,12	0,06

	politycznej.					
B.	Umieszczenie wydarzenia w czasie.	1	0,49	0,50	0,53	0,41
<p>Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:</p> <p>A. (0–1) Przykład poprawnej odpowiedzi: Józef Piłsudski uznał postanowienia tego układu za niekorzystne dla Polski, gdyż gwarantowały one jedynie nienaruszalność granic Niemiec z Francją i Belgią, a otwierały drogę do rewizji granic Niemiec z Polską i Czechosłowacją. 1 p. – za wskazanie przyczyny naruszenia równowagi politycznej</p> <p>B. (0–1) Poprawna odpowiedź: 1. w roku poprzedzającym przewrót majowy w Polsce. 1 p. – za umieszczenie wydarzenia w czasie</p> <p>Komentarz: Obydwie części zadania okazały się dla zdających problematyczne. Część B trudna, natomiast część A bardzo trudna. Maturzyści mieli problem z poprawną identyfikacją czasu podpisania układu w Locarno. Nie potrafili zdecydować, czy wydarzenie to miało miejsce w okresie poprzedzającym przewrót majowy, w czasie przewrotu majowego, czy też rok po jego zakończeniu. Należy rozważyć, czy błędne odpowiedzi zdających wynikają z nieznajomości daty przewrotu majowego, czy też z nienieznanności daty podpisania układu w Locarno. Zarówno w pierwszym, jak i drugim przypadku od maturzysty wymagano elementarnej wiedzy historycznej z zakresu historii Polski oraz historii powszechnej. W części A zadania maturzyści mieli wskazać przyczynę naruszenia równowagi politycznej w Europie. Błędne odpowiedzi świadczą o nieznajomości ważnych wydarzeń z historii powszechnej, warunkujących układ sił politycznych w latach dwudziestych XX w.</p>						

Zadanie 28. (4 pkt)

Na podstawie własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A. Przyporządkuj bitwom nazwy uczestniczących w nich jednostek wojskowych.

Odpowiedzi wpisz we właściwe rubryki.

1. I Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki
2. I Dywizja Pancerna
3. Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich
4. II Korpus Polski

Miejsce bitwy	Jednostka wojskowa
Narwik	
Monte Cassino	
Falaise	

B. Podaj nazwę jednostki wojskowej, której dowódcą był generał Władysław Anders. Wybierz spośród podanych w części A.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności wpisane w I obszar standardów egzaminacyjnych. Zdający powinien podać informacje dotyczące udziału polskich żołnierzy w walkach oraz podać

informacje dotyczące dowódcy jednostki wojskowej.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Przyporządkowanie podanych informacji dotyczących udziału żołnierzy polskich w walkach na frontach II wojny światowej.	3	0,48	0,49	0,45	0,44
B.	Przyporządkowanie podanych informacji dotyczących dowódcy jednostki wojskowej.	1	0,54	0,56	0,41	0,50

Poprawne odpowiedzi:

A. (0–3)

Narwik – Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich

Monte Cassino – II Korpus Polski

Falaise – I Dywizja Pancerna

3 p. – za podanie poprawnych nazw trzech polskich jednostek wojskowych walczących na frontach II wojny światowej

1 p. – za podanie poprawnej nazwy jednostki wojskowej

B. (0–1)

II Korpus Polski

1 p. – za podanie nazwy jednostki wojskowej

Komentarz:

Przyporządkowanie nazwy jednostki wojskowej do podanego dowódcy okazało się dla zdających umiarkowanie trudne, co oznacza, że połowa populacji dokonała właściwego wyboru. Natomiast przyporządkowanie podanych jednostek do wskazanych miejsc bitew było dla maturzystów trudne. Wiedza zdających na temat polskich jednostek wojskowych, walczących na różnych frontach podczas II wojny światowej, okazała się niewystarczająca do udzielenia poprawnej odpowiedzi.

Zadanie 29. (3 pkt)

Na podstawie fragmentu tekstu piosenki Jacka Kaczmarskiego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: J. Kaczmarski, *Ale źródło wciąż bije...*, Warszawa 2002, s. 474–475.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Konferencja, o której mówi tekst piosenki, odbyła się w

1. Teheranie.
2. Jalcie.
3. Poczdamie.
4. Casablance.

B. Podaj imię i nazwisko gospodarza tej międzynarodowej konferencji.

C. Podaj postanowienie konferencji dotyczące wschodniej granicy Polski.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających oczekiwano umiejętności uogólniania informacji pozwalających na rozpoznanie konferencji na podstawie fragmentu tekstu piosenki oraz identyfikacji postaci. Ponadto od zdających wymagano znajomości postanowień konferencji, dotyczących wschodniej granicy Polski po zakończeniu II wojny światowej. Zadanie wpisuje się w II i I obszar standardów.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Uogólnienie informacji – rozpoznanie konferencji.	1	0,62	0,62	0,59	0,62
B.	Uogólnienie informacji – rozpoznanie postaci.	1	0,63	0,66	0,41	0,55
C.	Podanie postanowień konferencji.	1	0,44	0,46	0,24	0,34
<p>Poprawne odpowiedzi: A. (0–1) 2. Jałta 1 p. – za rozpoznanie konferencji B. (0–1) Józef Stalin 1 p. – za rozpoznanie postaci C. (0–1) Wschodnia granica Polski powinna być oparta na linii Curzona (utrata Kresów Wschodnich). 1 p. – za poprawną odpowiedź</p>						
<p>Komentarz: Część A i B zadania okazała się umiarkowanie trudna. Zatem możemy stwierdzić, że większość zdających wykazała się umiejętnością uogólniania, poprawnie identyfikując wymaganą konferencję oraz rozpoznając gospodarza konferencji. Natomiast trudne dla maturzystów okazało się polecenie wymagające podania postanowień konferencji dotyczących wschodniej granicy Polski. Odpowiedzi dowiodły, że zdający (podobnie jak w poprzednich sesjach egzaminacyjnych) nie posiadają zadawalającego poziomu wiedzy z zakresu powojennej historii.</p>						

Zadanie 30. (3 pkt)

Na podstawie źródeł i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło 1. Ulotka propagandowa z 1946 r.

Źródło: *Dzieje Sejmu Polskiego*, pod red. J. Bardacha, Warszawa 1997, s. 245.

Źródło 2.

Wyniki głosowania z 1946 r. (w procentach)

Na podstawie: A. Dudek, Z. Zblewski, *Utopia nad Wisłą. Historia Peerelu*, Warszawa–Bielsko-Biała 2008, s. 46–47.

A. Podaj, jaką nazwą określa się w historiografii głosowanie, o którym mówią powyższe źródła.

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Ulotka propagandowa wzywa do oddania głosu zgodnie z zaleceniami

1. Polskiego Stronnictwa Ludowego.
2. Polskiej Partii Robotniczej.
3. Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”.
4. Stronnictwa Narodowego.

C. Podaj nazwę partii politycznej, której zależało na podaniu rzeczywistych wyników głosowania.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wymagało od zdającego uogólnienia informacji na podstawie źródła

ikonograficznego i tekstowego oraz wykazania się znajomością programów partii politycznych w okresie powojennym. Zadanie wpisuje się w II obszar standardów egzaminacyjnych.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Uogólnienie informacji – podanie nazwy wydarzenia.	1	0,26	0,29	0,12	0,13
B.	Uogólnienie informacji – podanie nazwy partii politycznej.	1	0,71	0,72	0,53	0,68
C.	Uogólnienie informacji – podanie nazwy partii politycznej.	1	0,44	0,46	0,41	0,35

Poprawne odpowiedzi:

A. (0–1)

referendum (ludowe), referendum 3 x tak

1 p. – za podanie nazwy wydarzenia

B. (0–1)

2. Polskiej Partii Robotniczej

1 p. – za podanie nazwy partii politycznej

C. (0–1)

Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)

1 p. – za podanie nazwy partii politycznej

Komentarz:

Najłatwiejsza dla zdających okazała się część B zadania, w której wymagano wskazania partii nawołującej do głosowania 3 x „Tak” w referendum z 1946 roku. Trudności zdających uwidoczniły się w części C zadania, ponieważ większość nie potrafiła podać nazwy partii politycznej, której zależało na podaniu rzeczywistych wyników głosowania. Bardzo trudna dla maturzystów była część A., w której należało podać nazwę głosowania opisanego w źródle. Poważne trudności z udzieleniem poprawnej odpowiedzi świadczą o braku elementarnej wiedzy historycznej.

Zadanie 31. (2 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: S. Kisielewski, *Dzienniki*, Warszawa 1996, s. 866–868.

A. Podaj rok wydarzeń komentowanych w tekście.

B. Podaj nazwę organizacji opozycyjnej powstałej w celu pomocy osobom represjonowanym za udział w wydarzeniach w Ursusie i Radomiu, o których mowa w tekście.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II i I obszaru standardów egzaminacyjnych. Zdający powinien wykazać się umiejętnością umieszczenia w czasie komentowanych wydarzeń oraz podania nazwy organizacji opozycyjnej.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Umieszczenie wydarzenia w czasie.	1	0,20	0,22	0,00	0,09

B.	Podanie nazwy organizacji opozycyjnej.	1	0,19	0,21	0,06	0,07
Poprawne odpowiedzi: A. (0–1) 1976 r. 1 p. – za poprawne podanie roku komentowanych wydarzeń B. (0–1) Komitet Obrony Robotników (KOR) 1 p. – za podanie nazwy organizacji opozycyjnej						
Komentarz: Zdający mieli poważne trudności zarówno z umieszczeniem komentowanych wydarzeń w czasie, jak i z podaniem nazwy organizacji opozycyjnej. Ich odpowiedzi dowiodły, że bardzo często nie tylko nie posiadają wiedzy z zakresu najnowszej historii Polski, ale ponadto nie posiadają umiejętności pozyskiwania potrzebnych informacji z tekstu. Niewątpliwie popełnione błędy wynikają z braku wiedzy historycznej.						

Zadanie 32. (2 pkt)

Spośród sześciu wymienionych wydarzeń z XX wieku wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Zamach na życie prezydenta USA Johna Kennedy’ego	
Powstanie państwa Izrael	
Utworzenie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej	
<i>Praska wiosna</i>	
Masakra studentów na placu Tiananmen w Pekinie	
XX Zjazd Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego	

Sprawdzane umiejętności Zadanie sprawdza umiejętność porządkowania chronologicznego wydarzeń historycznych (II obszar standardów).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,33	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,33	0,29	0,35
Poprawne odpowiedzi: A. powstanie państwa Izrael B. masakra studentów na placu Tiananmen w Pekinie 2 p. – za umiejscowienie w czasie dwóch wydarzeń historycznych 1 p. – za umiejscowienie w czasie jednego wydarzenia historycznego			
Komentarz: Od zdających wymagano wskazania wydarzenia chronologicznie pierwszego i ostatniego. Zatem maturzyści powinni znać podane wydarzenia oraz czas, w którym miały miejsce. Niestety, po raz kolejny okazało się, że wydarzenia z XX w. są przez maturzystów słabo opanowane. Szczególną trudność mają zdający z wydarzeniami z zakresu historii powszechnej.			

Zadanie 33. (3 pkt)

Przyporządkuj przedstawionym obrazom kierunki w malarstwie. Odpowiedzi wybierz spośród podanych i wpisz pod ilustracjami.

secesja, kubizm, surrealizm, symbolizm

Źródła: *Wielcy malarze*, nr 93, Warszawa 2000, s. 3; *Wielcy malarze*, nr 99, Warszawa 2000, s. 1.
www.abcgallery.com

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien wykazać się umiejętnością rozpoznania kierunków w malarstwie XX w. (II obszar standardów wymagań egzaminacyjnych).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,68	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,70	0,47	0,60

Poprawne odpowiedzi:

- A. surrealizm
- B. kubizm
- C. secesja

Komentarz:

Zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla wszystkich zdających, natomiast dla maturzystów LO było łatwe. Na ogół poprawnie przyporządkowywano kierunki w sztuce do wskazanych źródeł ikonograficznych. Poprawność udzielonych odpowiedzi wynikała ze znajomości obrazów przedstawionych w zadaniu.

Poziom rozszerzony**Zadanie 1. (3 pkt)**

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę.

Na podstawie: B. Danowska, T. Maćkowski, *Przez wieki. Zeszyt ćwiczeń z tekstami źródłowymi*, Gdańsk 2003, s. 27.

Informacje o miejscowości	Nazwa miejscowości	Litera oznaczająca miejscowość na mapie
1. Stolica państwa mitycznego króla Minosa. Znajdował się w niej pałac ozdobiony freskami przedstawiającymi np. tauromachie, czyli sceny walki lub zabaw z bykami.		
2. Miasto położone na obronnym wzgórzu. Jednym z jego władców był mityczny król Agamemnon. Do miasta prowadziła Lwia Brama.		
3. Bogate miasto, którym według tradycji greckiej rządził król Priam. Zostało zdobyte i zrabowane przez Achajów.		

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano znajomości miejscowości w starożytnej Grecji oraz umieszczenia wydarzeń w przestrzeni (I i II obszar wymagań egzaminacyjnych).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,39	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,39	0,33	0,29
Poprawne odpowiedzi: 1. Knossos – A 2. Mykeny – B 3. Troja (Ilion) – E 3 p. – za podanie 3 poprawnych nazw miejscowości w starożytnej Grecji oraz poprawne umieszczenie ich w przestrzeni 1 p. – za każdą poprawną nazwę miejscowości i umieszczenie jej na mapie			
Komentarz: Zadanie dla zdających okazało się trudne. Do najczęściej popełnianych błędów należy wskazywanie Sparty zamiast Myken oraz niewłaściwe umieszczenia miejscowości na mapie. Możemy stwierdzić, że maturzyści bardzo często nie posiadają umiejętności czytania mapy, a ponadto ich wiedza na temat poszczególnych miejscowości nie pozwala na poprawną identyfikację wymaganych miejscowości.			

Zadanie 2. (1 pkt)

Na podstawie tekstu rozstrzygnij, które zdanie jest fałszywe. Obok tego zdania napisz słowo *fałsz*.

Źródło: L. Casson, *Starożytni żeglarze basenu Morza Śródziemnego*, Warszawa 1965, s. 243–244.

1. Zasięg geograficzny handlu prowadzonego przez Rzymian wykraczał poza granice imperium rzymskiego.	
2. Państwo rzymskie nie miało żadnych kontaktów handlowych z Dalekim Wschodem.	
3. Rzymianie z Hiszpanii oprócz wina sprowadzali również miedź.	

Sprawdzane umiejętności Od zdających wymagano analizy tekstu i oceny prawdziwości sformułowanych zdań (III obszar wymagań egzaminacyjnych).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,92	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,92	1,00	0,93
Poprawne odpowiedzi: Zdanie 2. jest fałszywe 1 p. – za wskazanie zdania fałszywego			
Komentarz: Zadanie okazało się bardzo łatwe. Zdający nie mieli żadnych problemów z udzieleniem poprawnej odpowiedzi. Niemal bezbłędnie oceniano prawdziwość jednego z podanych zdań.			

Zadanie 3. (1 pkt)

Uporządkuj chronologicznie wydarzenia z historii starożytnej, zaczynając od najwcześniejszego. Najwcześniejsze wydarzenie oznacz numerem 1, kolejne numerami: 2, 3, 4, 5.

Wydarzenia	Odpowiedzi
Pokonanie Persów przez Aleksandra Wielkiego pod Gaugamelą	
Podbój miast-państw Sumeru i Akadu przez Hammurabiego	
Podział cesarstwa rzymskiego na część wschodnią i zachodnią	
Zjednoczenie Górnego i Dolnego Egiptu	
Powstanie Ateńskiego Związku Morskiego	

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza wymagania zawarte w II obszarze standardów. Zdający powinien uporządkować chronologicznie podane wydarzenia.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,52	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,53	0,00	0,33

Poprawne odpowiedzi:

Pokonanie Persów przez Aleksandra Wielkiego pod Gaugamelą – 4

Podbój miast-państw Sumeru i Akadu przez Hammurabiego – 2

Podział cesarstwa rzymskiego na część wschodnią i zachodnią – 5

Zjednoczenie Górnego i Dolnego Egiptu – 1

Powstanie Ateńskiego Związku Morskiego – 3

1 p. – za uporządkowanie wszystkich wydarzeń w ciągu chronologicznym

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. Połowa maturzystów dokonała właściwego uporządkowania. Wśród najczęściej pojawiających się błędnych odpowiedzi było wskazanie jako pierwszego wydarzenia *Podboju miast-państw Sumeru i Akadu przez Hammurabiego*. Ponieważ za poprawne rozwiązanie zadania można było uzyskać 1 punkt, zatem jeden błąd dyskwalifikował odpowiedź zdającego.

Zadanie 4. (1 pkt)

Fotografie przedstawiają dwie rzeźby reprezentatywne dla różnych stylów w sztuce. Wpisz nazwy odpowiednich stylów pod fotografiami.

Źródło: *Kronika Polski*, nr 6, Kraków 1998, s. 13; *Rzym i Watykan*, Rzym 1991, s. 105.

Sprawdzane umiejętności			
Od zdających wymagano rozpoznania stylów w sztuce (II obszar standardów egzaminacyjnych).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,25	LO	LP	T

Czynności/kryteria/poziomy	0,25	1,00	0,27
Poprawne odpowiedzi: A. gotyk B. renesans 1 p. – za rozpoznanie dwóch stylów			
Komentarz: Zadanie okazało się trudne dla ogółu zdających, zaś dla maturzystów z LP bardzo łatwe. Drastyczna różnica w łatwości tego zadania wynika z wielkości populacji maturzystów przystępujących do egzaminu z historii. Ponieważ w LP bardzo mała grupa maturzystów wybiera historię jako przedmiot maturalny, zatem grupę reprezentatywną stanowią zdający z LO. Dla tej części populacji poprawne rozwiązanie zadania wiązało się z pokonaniem poważnych trudności. Jak wynika z dotychczasowych doświadczeń egzaminacyjnych poprawna identyfikacja stylów w sztuce jest dla maturzystów nadal trudna.			

Zadanie 5. (1 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Na podstawie: O. Olsen, *Podbój Ziemi*, t. 1, Warszawa 1939, s. 216–217.

Podaj nazwę ludu, który w VII wieku opanował tereny odwiedzane przez Antoniusza.

Sprawdzane umiejętności Zadanie sprawdza umiejętności mieszczące się w I obszarze wymagań egzaminacyjnych. Zdający powinien wykazać się znajomością podbojów arabskich we wczesnym średniowieczu.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,55	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,55	0,00	0,67
Poprawna odpowiedź: Arabowie 1 p. – za podanie nazwy ludu			
Komentarz: Zadanie wymagało od zdających znajomości wydarzeń związanych z podbojami arabskimi oraz podstawowej wiedzy w zakresie umieszczania wydarzeń w przestrzeni i czasie. Na podstawie opisu pielgrzymki Antoniusza należało podać nazwę ludu, który ten obszar opanował w VII w. Do najczęstszych błędnych odpowiedzi należy wymienianie <i>Izraelitów</i> . Zadanie okazało się umiarkowanie trudne, czyli większość poprawnie go rozwiązała.			

Zadanie 6. (1 pkt)

Na podstawie źródeł dotyczących wyprawy bukowińskiej (mołdawskiej) króla Jana Olbrachta rozstrzygnij, które zdanie jest fałszywe. Obok tego zdania napisz słowo *fałsz*.

Źródło 1. Fragment *Kroniki polskiej* Marcina Bielskiego

Źródło 2. Fragment artykułu współczesnego historyka Rafała Jaworskiego

Źródło: *Mówią wieki*, 2008, nr 10, s. 16–17.

1. Marcin Bielski i Rafał Jaworski podają różne interpretacje słynnego powiedzenia o wyprawie bukowińskiej (mołdawskiej).	
---	--

2. Marcin Bielski informuje o przypuszczeniach, że Jan Olbracht ruszył przeciwko Mołdawii, zdając sobie sprawę z nieuchronności dużych strat wśród uczestników wyprawy.	
3. Rafał Jaworski podaje, że powiadamianie króla o dezterach, którzy nie stawili się na pospolite ruszenie, nie przysparzało informatorom żadnych korzyści materialnych.	

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano analizy tekstu i oceny prawdziwości sformułowanych zdań. Zadanie wpisuje się w III obszar standardów wymagań egzaminacyjnych.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,94	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,94	1,00	1,00
Poprawna odpowiedź: Zdanie 3. jest fałszywe 1 p. – za wskazanie zdania fałszywego			
Komentarz: Dla maturzystów zadanie okazało się bardzo łatwe. Wykazali się umiejętnością analizy i dokonali poprawnej oceny prawdziwości zdania. Można wnioskować, że teksty źródłowe zdający dobrze zrozumieli i potrafili wyciągnąć z nich wnioski.			

Zadanie 7. (1 pkt)

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Źródło: H. Łowmiański, *Polityka Jagiellonów*, Poznań 1999, s. 628.

Podaj nazwę wydarzenia, którego rezultaty ocenia autor.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych. Od zdających wymagano uogólnienia informacji i podania nazwy wydarzenia.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,60	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,61	1,00	0,40
Poprawna odpowiedź: unia lubelska lub unia z 1569 r. 1 p. – za podanie nazwy wydarzenia			
Komentarz: Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. Maturzyści powinni na podstawie tekstu zidentyfikować wydarzenie. Wśród błędnych odpowiedzi najczęściej pojawiał się <i>układ wiedeński</i> . Błędne odpowiedzi świadczą o pobieżnym przeczytaniu tekstu. Nasuwa się wniosek, aby w procesie dydaktycznym w szkołach zwracać większą uwagę na analizę tekstów źródłowych.			

Zadanie 8. (2 pkt)

Na podstawie tablicy genealogicznej (zamieszczonej na następnej stronie) ukazującej związki rodziny Czartoryskich i Poniatowskich oraz własnej wiedzy rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe. Obok tych zdań napisz słowo *prawda*.

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. 6, Kraków 2004, s. 36.

1. Trzech braci matki Stanisława Augusta Poniatowskiego miało prawo zasiadania w senacie.	
2. Matka Stanisława Augusta Poniatowskiego nie mogła być świadkiem koronacji syna.	
3. Stanisław August Poniatowski był spokrewniony po mieczu z komendantem Szkoły Rycerskiej.	
4. Książe Józef Poniatowski był siostrzeńcem Stanisława Augusta Poniatowskiego.	

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wymagało opanowania umiejętności z III obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych. Zdający powinni dokonać analizy tablicy genealogicznej i oceny prawdziwości sformułowanych wniosków.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,72	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,72	1,00	0,60

Poprawna odpowiedź:

Zdania 1. i 2. są prawdziwe

2. prawda

2 p. – za wskazanie dwóch zdań prawdziwych

1 p. – za wskazanie jednego zdania prawdziwego

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się łatwe. Maturzyści opanowali umiejętność czytania, analizowania i wnioskowania na podstawie tablicy genealogicznej. Z dotychczasowych doświadczeń egzaminacyjnych wynika, że obserwujemy postęp w zakresie rozwiązywania zadań wyposażonych w tablicę genealogiczną.

Zadanie 9. (1 pkt)

Na podstawie fragmentu listu dyplomatycznego z kongresu wiedeńskiego i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Źródło: G. Chomiczki, L. Śliwa, *Wiek XIX. Teksty źródłowe*, Kraków 2001, s. 51.

Wyjaśnij, dlaczego książę Klemens Metternich był przeciwny proponowanym zmianom terytorialnym, o których mowa w tekście.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wymagało opanowania umiejętności z II obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych. Zdający powinni wskazać przyczynę postawy Metternicha określonej we fragmencie listu.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,61	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,61	0,00	0,67

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Klemens Metternich, przedstawiciel Austrii, był przeciwny wcieleniu Saksonii do Prus, ponieważ obawiał się wzrostu znaczenia Prus na arenie międzynarodowej.

1 p. – za podanie przyczyny wydarzenia

Komentarz:

Większość zdających poprawnie rozwiązała zadanie. Błędne odpowiedzi maturzystów wynikały z niezrozumienia treści listu oraz nieznajomości kontekstu geopolitycznego, który legł u podstaw postanowień kongresowych. Można stwierdzić, że brak wiedzy historycznej związanej z tym tematem uniemożliwił niektórym zdającym poprawne rozwiązanie zadania.

Zadanie 10. (1 pkt)

Rozpoznaj powstania, o których pisze J. Łojek. Wpisz ich nazwy obok właściwego opisu.

Informacja o powstaniu	Nazwa powstania
1. Po prawie 10 miesiącach walki przegrano powstanie, które jedyne w XIX wieku miało realną szansę „wybicia się na niepodległość”. [...] Ci, którzy przechwycili władzę [...], doprowadzili świadomie to powstanie do klęski [...], łudząc się, że ich los pod panowaniem Mikołaja I będzie lepszy.	
2. Złudzenia [...], że hasło uwłaszczenia od razu zmobilizuje do czynu wielotysięczne rzesze [...] leżały u podstaw naiwnego planu powstańczego. [...] Powstanie [...] trwało zaledwie 9 dni i upadło niemal bez walki.	
3. Powstanie [...] wymuszone decyzją poboru do wojska całej patriotycznej młodzieży nie miało żadnych realnych szans powodzenia. Było tragedią kraju, w którym władza została oddana w ręce człowieka [...] szukającego [...] formuły zdolnej utrzymać kraj w orbicie Rosji.	

Źródło: J. Łojek, *Kalendarz historyczny. Polemiczna historia Polski*, Warszawa 1994, s. 233, 298–299, 311, 337

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza opanowanie umiejętności z II obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych. Od zdających wymagano umiejętności uogólnienia faktów i na tej podstawie poprawnej identyfikacji powstań.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,58	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,58	0,00	0,53

Poprawna odpowiedź:

1. powstanie listopadowe
2. powstanie krakowskie
3. powstanie styczniowe

1 p. – za rozpoznanie trzech powstań

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie rozwiązywali zadanie. Najtrudniejsza okazała się identyfikacja powstania krakowskiego, które błędnie rozpoznawano, np. jako *wielkopolskie*, lub pisano o *rabacji galicyjskiej*, błędnie uważając, że jest ona tożsama z powstaniem krakowskim. Zadanie wymagało od zdających znajomości podstawowych faktów z okresu powstań narodowych w XIX w. Część maturzystów nie posiada podstawowej wiedzy historycznej, co skutkowało udzielaniem niepoprawnych odpowiedzi.

Zadanie 11. (1 pkt)

Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu, czasu i przestrzeni, np. *Ekspansja terytorialna Szwecji w XVII w.*

Na podstawie: M. Wawrykowa, *Historia powszechna 1850–1914*, Warszawa 1998, s. 277, Atlas historyczny, *Od starożytności do współczesności*, Warszawa 2008, s. 99.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano uogólnienia informacji przedstawionych na mapie oraz sformułowania tytułu adekwatnego do treści mapy. Jest to umiejętność wpisująca się w II obszar standardów egzaminacyjnych.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,46	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,47	1,00	0,33

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

- Rozwój terytorialny Japonii w latach 1875-1910
- Ekspansja terytorialna Japonii na przełomie XIX i XX wieku

1 p. – za podanie poprawnego tytułu mapy

Komentarz:

Trudność tego zadania polegała na nieprecyzyjnym określaniu tytułu mapy. Z reguły maturzyści poprawnie odczytywali temat oraz określali przestrzeń wydarzeń przedstawionych na mapie, natomiast błędnie określali czas wydarzeń zilustrowanych na mapie. Popęłniane błędy wynikały z pobieżnej analizy informacji na mapie, ponieważ wszystkie wymagane elementy (daty) zostały na mapie umieszczone, wystarczyło tylko je przeczytać i poprawnie zapisać w arkuszu. Po raz kolejny należy odnotować problem nieuważnego czytania przez maturzystów wyposażenia do zadań.

Zadanie 12. (2 pkt)

Na podstawie wykresu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. 9, Kraków 2003, s. 25.

- A. Sformułuj wniosek wynikający z porównania terytorium i potencjału gospodarczego części Górnego Śląska przyznanych Polsce i Niemcom przez Radę Ligi Narodów.**
- B. Podaj nazwę wydarzenia, które wpłynęło na decyzję o przyłączeniu części Górnego Śląska do Polski.**

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z III i I obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych. Maturzysta powinien porównać dane statystyczne i na ich podstawie sformułować wniosek oraz wykazać się znajomością wydarzeń związanych z procesem kształtowania się granic II Rzeczypospolitej.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Porównanie danych statystycznych – sformułowanie wniosku	1	0,94	0,94	1,00	1,00
B.	Znajomość kształtowania się granic II Rzeczypospolitej	1	0,55	0,56	1,00	0,47

Przykład poprawnej odpowiedzi:**A. (0–1)**

- Polska otrzymała znacznie mniejsze terytorium niż Niemcy, ale o wiele bogatsze w zasoby surowcowe.
- Niemcy otrzymały większą część Górnego Śląska, ale na obszarze przyznanym Polsce znajdowała się większość kopalń Górnego Śląska.

1 p. – za sformułowanie wniosku

B. (0–1)

Poprawna odpowiedź:

III powstanie śląskie lub powstanie z 1921 r.

1 p. – za podanie nazwy wydarzenia

Komentarz:

Większość zdających wykazała się znajomością wydarzeń dotyczących procesu kształtowania się granic II RP. Zatem możemy stwierdzić, że ten obszar wiedzy historycznej został opanowany. Maturzyści wykazali się umiejętnością formułowania poprawnych wniosków wynikających z porównania informacji umieszczonych w źródle statystycznym. Część A zadania okazała się dla nich bardzo łatwa, natomiast część B umiarkowanie trudna.

Zadanie 13. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu tekstu piosenki Jacka Kaczmarskiego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: J. Kaczmarski, *Ale źródło wciąż bije...*, Warszawa 2002, s. 474–475.

A. Podaj miejsce i rok konferencji, której dotyczy tekst.

B. Spośród wymienionych postanowień tej konferencji, dotyczących Polski, wybierz i podkreśl to, które nie zostało zrealizowane.

1. Wschodnia granica państwa polskiego zostanie oparta w przybliżeniu na linii Curzona.
2. Państwo polskie otrzyma rekompensatę w postaci części dotychczasowych ziem niemieckich.
3. Zostanie utworzony Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej.
4. W Polsce zostaną przeprowadzone wolne, nieskrępowane, demokratyczne wybory.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych. Od zdających wymagano umieszczenia wydarzenia opisanego w tekście w czasie i przestrzeni oraz wskazania konsekwencji tego wydarzenia.

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Umieszczenie wydarzenia w czasie i w przestrzeni.	1	0,54	0,54	0,00	0,53
B.	Wskazanie skutków wydarzenia	1	0,84	0,85	1,00	0,73

Poprawne odpowiedzi:**A. (0–1)**

Jałta 1945 r.

1 p. – za prawidłowe podanie miejsca i roku wydarzenia

B. (0–1)

4. W Polsce zostaną przeprowadzone wolne, nieskrępowane, demokratyczne wybory.

1 p. – za poprawne wskazanie skutków wydarzenia

Komentarz:

Pierwsza część zadania okazała się dla zdających umiarkowanie trudna. Większość maturzystów poprawnie rozwiązała zadanie, podając rok i miejsce konferencji. Druga część zadania była łatwa, bezproblemowo wskazywano postanowienie konferencji jałtańskiej, które nie zostało zrealizowane. Stąd wniosek wynikający z dotychczasowych doświadczeń, że umiejętność analizowania tekstów wierszowanych została przez zdających opanowana w stopniu zadowalającym.

Zadanie 14. (1 pkt)

Na podstawie źródeł wykonaj polecenia.

Źródło 1. Adam Ważyk, *Poemat dla dorosłych* (fragment)

Źródło: *Poezja polska. Od średniowiecza do współczesności*, Warszawa 2000, s. 457–458

Źródło 2. Fragment listu Wandy Wasilewskiej do Nikity Chruszczowa

Źródło: A. Bikont, J. Szczesna, *Towarzysze nieudanej podróży (6)*, Gazeta Wyborcza – 26/02/2000.

A. Podaj przyczynę napisania listu przez Wandę Wasilewską po opublikowaniu *Poematu dla dorosłych*.

B. Podaj nazwę inwestycji, o której mowa w podkreślonym fragmencie źródła 1.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów. Od zdających wymagano podania przyczyny wydarzenia oraz uogólnienia informacji

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
A.	Podanie przyczyny wydarzenia.	1	0,50	0,50	1,00	0,27
B.	Uogólnienie faktów z tekstu – rozpoznanie inwestycji	1	0,62	0,62	1,00	0,60

Przykład poprawnej odpowiedzi:

A. (0–1)

- Oficjalne opublikowanie utworu szkalującego klasę robotniczą było przyczyną napisania listu.
- Wanda Wasilewska była oburzona sposobem, w jaki Adam Ważyk przedstawił klasę robotniczą oraz faktem, że wiersz ukazał się oficjalnie.
- Wanda Wasilewska chciała się wykazać „rewolucyjną czujnością”.

1 p. – za poprawne podanie przyczyny wydarzenia

B. (0–1)

Poprawna odpowiedź:

Nowa Huta (Huta im. Lenina)

1 p. – za rozpoznanie inwestycji

Komentarz:

Obydwie części zadania okazały się umiarkowanie trudne. Na ogół poprawnie podawano nazwę inwestycji. Natomiast podanie przyczyny napisania listu przez W. Wasilewską było problematyczne. Wśród błędnych odpowiedzi zwracały uwagę te, w których zdający wykazywali się nieznaną okolicznościami politycznymi okresu historycznego, w którym powstał list. Zatem możemy stwierdzić po raz kolejny, że znajomość kontekstu historycznego jest niezbędna przy rozwiązywaniu zadań z historii.

Zadanie 15. (1 pkt)**Źródło A****Fragmenty dzieła Arystotelesa *Ustrój polityczny Aten***

[w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999, s. 125.

Podaj negatywny skutek sądowniczej reformy Peryklesa.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien dokonać oceny wybranego problemu historycznego i podać negatywny skutek reformy. Zadanie wpisuje się w III obszar standardów egzaminacyjnych poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,93			
Czynności/kryteria/poziomy	0,93	1,00	1,00
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: <ul style="list-style-type: none"> • brak profesjonalizmu (przygotowania) nowych kandydatów na sędziów • przypadkowość kandydatów wybieranych na sędziów 1 p. – za podanie negatywnego skutku reformy			
Komentarz: Zdający nie mieli problemów z poprawnym rozwiązaniem zadania, które okazało się bardzo łatwe. Zdarzały się przypadki przepisywania fragmentów tekstu źródłowego, świadczące o całkowitym niezrozumieniu polecenia.			

Zadanie 16. (1 pkt)**Źródło B****Fragment dzieła Pseudo-Ksenofonta *Ustrój polityczny Aten***

[w:] M. Węcowski, *Starożytność klasyczna. Ćwiczenia źródłowe z historii dla szkół średnich*,

Warszawa 1999, s. 180

Na podstawie źródeł A i B wykonaj polecenie.

Wyjaśnij, dlaczego wojny grecko-perskie miały wpływ na demokratyzację ustroju Aten.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności wyszukiwania informacji potrzebnych do wyjaśnienia problemu historycznego. Od zdających wymagano wyjaśnienia, dlaczego wojny grecko-perskie wpłynęły na demokratyzację ustroju. Zadanie wpisuje się w II obszar standardów egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,73			
Czynności/kryteria/poziomy	0,73	0,00	0,60
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: Wojny grecko-perskie przyczyniły się do demokratyzacji ustroju Aten, gdyż załogi okrętów, które stanowili ludzie ubodzy, wniosły ogromny wkład w pokonanie wroga, co posłużyło za argument w przyznaniu im dostępu do sprawowania urzędów.			
1 p. – za wyjaśnienie problemu historycznego			
Komentarz: Zadanie dla zdających okazało się łatwe. Przypuszczalnie zagadnienie kształtowania się			

demokracji, omawiane zarówno na historii, jak i na WOS, zostało przez zdających dobrze opanowane. Ponadto tekst źródłowy na ogół czytano ze zrozumieniem, wykazując się również umiejętnością wyciągania wniosków.

Zadanie 17. (1 pkt)

Źródło C

Fragment dzieła Plutarcha *Żywoty sławnych mężów*

[w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999, s. 129–130.

Źródło D

Fragment artykułu współczesnego historyka Marka Węcowskiego

[w:] *Mówią wieki*, 2008, nr 5, s. 37–38.

Na podstawie źródeł C i D odpowiedz na pytanie.

Na jakie zagrożenia wynikające ze stosowania ostracyzmu wskazują autorzy powyższych tekstów?

Sprawdzane umiejętności Zadanie wpisuje się w II obszar wymagań egzaminacyjnych dla poziomu podstawowego. Zdający powinien wyszukać informacje w tekście.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,97	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,97	1,00	1,00
Przykład poprawnej odpowiedzi: Autorzy wskazują, że procedura ostracyzmu sprzyjała nadużyciom, fałszerstwom, manipulacjom, których obiektem stawał się prosty lud. Ostracyzm mógł stanowić zagrożenie dla ustroju Aten, gdyż nie zawsze na skorupkach wypisywano imiona tych, którzy rzeczywiście chcieli zagarnąć władzę dla siebie. Często byli to uczciwi ludzie, którzy padali ofiarą swej popularności, a prawdziwi zwolennicy tyranii pozostawali w Atenach. 1 p. – za wskazanie zagrożeń wynikających ze stosowania ostracyzmu			
Komentarz: Zadanie dla zdających bardzo łatwe. Maturzyści odczytali ze źródeł informacje dotyczące zagrożeń, wskazane przez autorów w tekście.			

Zadanie 18. (1 pkt)

Źródło E

Fragment dzieła Kasjusza Diona *Historia rzymska*

[w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999, s. 265–266.

Na podstawie źródła E wykonaj polecenie.

Podaj nazwę opisanego sposobu sprawowania władzy w Rzymie i wyjaśnij, dlaczego określano go *komedią republiki*.

Sprawdzane umiejętności Zadanie wymagało od zdających wyszukiwania i wyjaśnienia procesu historycznego na podstawie tekstu. Wpisuje się ono w II obszar wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.
--

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,47	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,47	0,00	0,27
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: Nazwa: pryncypat Przykładowe wyjaśnienia <ul style="list-style-type: none"> • System ten polegał na skupieniu władzy w rękach jednostki przy pozorach zachowania instytucji republikańskich. • W rzeczywistości o wszystkim w państwie decydował cesarz, ale istniały nadal urzędy i instytucje republikańskie. • Cesarz, który miał najwyższą pozycję w państwie, zgromadził w swoich rękach szereg urzędów republikańskich i tytułów, np. konsula, cenzora, imperatora. 1 p. – za podanie nazwy sposobu sprawowania władzy i wyjaśnienie			
Komentarz: Zdający mieli problem z podaniem nazwy opisanego sposobu sprawowania władzy w Rzymie oraz z udzieleniem poprawnego wyjaśnienia. Wśród błędnych odpowiedzi maturzyści wymieniali <i>patrycjat</i> zamiast pryncypat, co świadczy o całkowitym niezrozumieniu zagadnienia.			

Zadanie 19. (1 pkt)

Źródło F

Srebrny medal z wizerunkiem Karola Wielkiego.

[w:] P. Riché, Życie codzienne w państwie Karola Wielkiego, Warszawa 1979, il. 21.

Na podstawie źródła F wykonaj polecenie.

Wyjaśnij, do jakiej tradycji politycznej nawiązuje wizerunek władcy.

Zwróć uwagę na napis: „Karolus Imp[erator] Aug[ustus]”.

Sprawdzane umiejętności Od zdającego wymagano umiejętności dostrzeżenia związków między zjawiskami. Zadanie wpisuje się w II obszar standardów egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,76	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,76	1,00	0,85
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: Wizerunek władcy nawiązuje do tradycji Cesarstwa Rzymskiego. 1 p. – za podanie, do jakiej tradycji nawiązuje wizerunek władcy			
Komentarz: Maturzyści na ogół poprawnie rozwiązywali zadanie. Popelniane przez zdających błędy wynikały z nietrafnej analizy źródła ikonograficznego lub nieznamomości tradycji politycznej, do której nawiązano w źródle. Czasami trudność wynikała z braku elementarnej wiedzy historycznej.			

Zadanie 20. (1 pkt)

Źródło G

Fragment dzieła Aureliusza Wiktora *O cesarach*

[w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999, s. 273–274.

Na podstawie źródła G i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Podaj, jakie wzorce kulturowe wpłynęły na zmianę modelu władzy cesarskiej.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających oczekiwano dostrzeżenia związków między zjawiskami. Zadanie sprawdza umiejętność z III obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,41	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,41	1,00	0,33

Poprawna odpowiedź:

wzorce wschodnie (orientalne, perskie, hellenistyczne)

1 p. – za podanie wzorców mających wpływ na model władzy cesarza

Komentarz:

Zadanie okazało się trudne. Błędne odpowiedzi wynikały z pobieżnej analizy polecenia i trudności w identyfikacji wzorców kulturowych, wpływających na zmianę modelu władzy cesarskiej. Wśród błędnych odpowiedzi najczęściej pojawiała się wskazanie na wzorce egipskie.

Zadanie 21. (1 pkt)

Źródło H

Rysunek propagandowy (prawdopodobnie z 1852 roku)

[w:] *Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, Warszawa 2001, s. 255.

Na podstawie źródła H oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Rozpoznaj władcę Francji, który odwoływał się do popularności swojego stryja.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego. Od zdających wymagano analizy rysunku propagandowego oraz identyfikacji postaci na podstawie uogólnionych informacji.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,68	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,69	1,00	0,40

Poprawna odpowiedź:

Ludwik Napoleon Bonaparte, Napoleon III

1 p. – za rozpoznanie władcy

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie rozwiązywali zadanie, które okazało się umiarkowanie trudne. Popelnione błędy (np.: *Napoleon*) wskazują na brak precyzyjnej wiedzy historycznej i w konsekwencji prowadzą do błędów merytorycznych, ponieważ identyfikacja postaci

okazuje się niewłaściwa.

Zadanie 22. (1 pkt)

Źródło I

Fragment pracy historyka Jana Baszkiewicza

[w:] J. Baszkiewicz, *Władza*, Wrocław 2009, s. 127–130.

Na podstawie źródła I i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

W tekście scharakteryzowano funkcjonowanie systemu politycznego

1. I Republiki Francuskiej.
2. II Republiki Francuskiej.
3. III Republiki Francuskiej.
4. IV Republiki Francuskiej.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność z obszaru III standardów wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego. Zdający powinien dokonać analizy informacji z tekstu i umieścić wydarzenie w czasie.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,43	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,43	1,00	0,47

Poprawna odpowiedź:

III Republika Francuska

1 p. – za wskazanie właściwego okresu

Komentarz:

Zadanie dla maturzystów okazało się trudne, ponieważ charakterystykę systemu politycznego, dokonaną przez J. Baszkiewicza, należało umieścić w okresie trwania III Republiki. Zdający, popełniając błąd, najczęściej wskazywali okres trwania IV Republiki Francuskiej.

Zadanie 23. (2 pkt)

Na podstawie źródła I wykonaj polecenie.

Podaj dwie pozytywne i dwie negatywne, według autora, cechy funkcjonowania opisanego systemu politycznego we Francji.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinni wskazać się umiejętnością wartościowania informacji wyszukanych w tekście. Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,76	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,76	0,50	0,70

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Pozytywne cechy:

- ministerstwa kierowane przez profesjonalistów,
- powstanie zawodowej biurokracji,
- zmiany w systemie dokonywane w sposób ewolucyjny, a nie gwałtowny – rewolucyjny.

Negatywne cechy:

- przekupstwo (korupcja),

- ułatwianie kariery politycznej członkom rodziny, przyjaciółom (nepotyzm)
  - częsta zmiana rządów,
- 2 p.** – za poprawne podanie dwóch pozytywnych oraz dwóch negatywnych cech
1 p. – za poprawne podanie dwóch pozytywnych lub dwóch negatywnych cech

Komentarz:

Zdający poradził sobie z rozwiązaniem zadania bezproblemowo i okazało się ono łatwe. Wśród błędnych odpowiedzi występują takie, które są tylko przepisaniem fragmentów tekstu źródłowego. Za przepisywanie tekstu zdający nie otrzymywali punktów.

Zadanie 24. (20 pkt)

Zadanie zawiera dwa tematy, z których zdający wybiera jeden.

Temat I

Scharakteryzuj przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej w latach 1764-1795. Oceń, czy były zgodne z ideologią oświecenia.

Temat II

Czy zgadzasz się z opinią, że II Rzeczpospolita była państwem demokratycznym? Swoje zdanie uzasadnij, uwzględniając przemiany ustrojowe w Polsce w latach 1918-1939.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność tworzenia własnego tekstu, czyli napisania dłuższej, logicznej, spójnej wypowiedzi, poprawnej również pod względem językowym. Od maturzystów oczekiwano wykazania się następującymi umiejętnościami: pisanie tekstu zgodnego z tematem, adekwatnego do tematu doboru informacji, selekcji materiału rzeczowego, logicznego wyводу, analizowania i syntetyzowania, wyciągania i formułowania wniosków, oceny zjawisk i procesów, powoływania się na opinie i oceny zawarte w historiografii, dobierania i wartościowania argumentów uzasadniających stanowisko.

Od maturzysty, tworzącego własny tekst, oczekuje się wykazania kompetencjami językowymi. Zatem zdający powinien posiadać umiejętność komunikatywnego przekazywania myśli i stosować zasady pozwalające zachować poprawność językową wypowiedzi. Od maturzysty oczekuje się, aby wypowiedź była spójna i logicznie uporządkowana, poprawna pod względem kompozycyjnym, językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,36	LO	LP	T
poziomy	0,36	0,30	0,15

Ocenianie zadania rozszerzonej odpowiedzi z historii polega na przyporządkowaniu wypracowania do jednego z czterech poziomów.

Zakres wymagań.

Temat I

Scharakteryzuj przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej w latach 1764 – 1795. Oceń, czy były one zgodne z ideologią oświecenia.

Poziom IV (16–20 p.)

Zdający:

- ✓ przedstawił wszechstronnie zagadnienie w syntetycznej formie, dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posłużył się ze zrozumieniem terminologią historyczną,

- ✓ przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. polityczne, gospodarcze, społeczne, ideologiczne oraz związki między nimi; świadomie odniósł się do historiografii,
- ✓ zwrócił uwagę na różne stanowiska prezentowane przez historyków,
- ✓ sformułował ocenę i właściwie ją uargumentował.

Poziom III (11–15 p.)

Zdający:

- ✓ przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie, dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posługując się ze zrozumieniem terminologią historyczną,
- ✓ przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podejmując próbę ukazania różnych ich aspektów, np. politycznych, gospodarczych, społecznych, ideologicznych oraz związków między nimi,
- ✓ wykazał się znajomością poglądów, np. Karola Monteskiusza, Jana Jakuba Rousseau, oraz dokonania np. Stanisława Konarskiego, Stanisława Staszica, Hugona Kołłątaja, Ignacego Potockiego,
- ✓ sformułował ocenę i właściwie ją uargumentował.

Poziom II (6–10 p.)

Zdający:

- ✓ przedstawił faktografię, która jest potrzebna do udzielenia odpowiedzi na pytanie postawione w temacie wypracowania,
- ✓ podał niektóre przyczyny i skutki omawianego zagadnienia, np. walki mieszczan o swoje prawa w wyniku decyzji Sejmu Wielkiego,
- ✓ prawidłowo użył i zastosował terminologię historyczną, np. oświecenie, trójpodział władzy, Familia, sejm konwokacyjny, elekcja, liberum veto, plenipotent, „czarna procesja”, konfederacja, jakobini,
- ✓ podjął próbę oceny i właściwego jej uargumentowania.

Poziom I (1–5 p.)

Zdający:

- ✓ podjął rozważanie nad przedstawionym problemem, podając tylko kilka faktów, często nieuporządkowanych, zwykle bez wskazywania związków między nimi, np. pierwszy rozbiór Polski, uchwalenie Konstytucji 3 maja,
- ✓ poprawnie umieścił rozważania w czasie i przestrzeni (okres stanisławowski).

Temat II

Czy zgadzasz się z opinią, że II Rzeczpospolita była państwem demokratycznym? Swoje zdanie uzasadnij, uwzględniając przemiany ustrojowe w Polsce w latach 1918 – 1939.

Poziom IV (16–20 p.)

Zdający:

- ✓ przedstawił wszechstronnie zagadnienie w syntetycznej formie, dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posłużył się ze zrozumieniem terminologią historyczną,
- ✓ przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. polityczne, gospodarcze, społeczne oraz związki między nimi,
- ✓ zwrócił uwagę na kontekst międzynarodowy prezentowanych wydarzeń, np. kryzys rządów parlamentarnych w Europie,

- ✓ świadomie odniósł się do historiografii, zwrócił uwagę na różne stanowiska prezentowane przez historyków,
- ✓ sformułował ocenę i właściwie ją uargumentował.

Poziom III (11–15 p.)

Zdający:

- ✓ przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie, dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posłużył się ze zrozumieniem terminologią historyczną,
- ✓ przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podjął próbę ukazania różnych ich aspektów, np. politycznych, gospodarczych, społecznych oraz związków między nimi,
- ✓ zaproponował cezury wewnętrzne w omawianym zagadnieniu,
- ✓ wykazał się znajomością dokonań czołowych postaci życia politycznego,
- ✓ sformułował ocenę i właściwie ją uargumentował.

Poziom II (6–10 p.)

Zdający:

- ✓ przedstawił faktografię, która jest potrzebna do udzielenia odpowiedzi na pytanie postawione w temacie wypracowania,
- ✓ prawidłowo użył i zastosował terminologię historyczną, np. Mała Konstytucja, sanacja, rządy parlamentarne, rządy autorytarne, koalicja, prezydent, cenzus wieku, kadencja, cenzura,
- ✓ podał niektóre przyczyny i skutki przedstawianego zagadnienia,
- ✓ podjął próbę dokonania oceny i właściwego jej uargumentowania.

Poziom I (1–5 p.)

Zdający:

- ✓ podjął rozważanie nad przedstawionym problemem, podając tylko kilka faktów związanych z tematem, często nieuporządkowanych, zwykle bez wskazywania związków między nimi, np. uchwalenie konstytucji marcowej, przewrót majowy, konstytucja kwietniowa,
- ✓ poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni (od końca I wojny światowej do wybuchu II wojny światowej).

Komentarz:

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi sprawdza wiedzę i umiejętności, które określono w trzech obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych. Dokonanie analizy, przedstawienie własnych wniosków i ocen wymagają znajomości faktów, wydarzeń i zjawisk historycznych oraz znajomości terminologii adekwatnej do wybranego tematu. Po raz kolejny zdający mieli trudności z napisaniem spójnego i logicznego wywodu historycznego w oparciu o wyselekcjonowany materiał faktograficzny. Popołniane błędy świadczą zarówno o problemach zdających z doбором materiału faktograficznego, jak i jego funkcjonalnym wykorzystaniem. Zdający często zamieszczają opisy dziejów lub sytuacji, które rozgrywały się w czasie określonym tematem pracy, natomiast brak im umiejętności selekcji tych informacji, które są konieczne do funkcjonalnego przedstawienia tematu. Z kolei brak umiejętności sprawnego posługiwania się językiem oraz słaba znajomość terminologii historycznej skutkują zaburzoną logiką wypowiedzi, jak również błędami merytorycznymi.

Analiza wypracowań pozwala na sformułowanie następujących uwag.

Zdający powinni zwrócić większą uwagę na:

- tworzenie przejrzystego i logicznego wywodu, który powinien uwzględniać sformułowane przez nich własne wnioski i oceny,
- przyswojenie sobie w większym stopniu podstawowych pojęć, terminologii historycznej,
- dbałość o przedstawienie informacji w sposób uporządkowany i spójny,
- funkcjonalność dobieranych informacji,
- rozwijanie umiejętności problematyzowania, uogólniania i syntetyzowania, formułowania wniosków, przedstawiania własnej oceny, zaprezentowania ocen historyków.

Wnioski

Problemy maturzystów z poprawnym rozwiązywaniem zadań wynikają najczęściej:

- z ograniczonej, pobieżnej znajomości faktów i wydarzeń historycznych,
- z braku umiejętności wykorzystania znajomości faktów i wydarzeń historycznych do rozwiązania problemu określonego w poleceniu,
- z opanowania w niezadowalającym stopniu umiejętności czytania ze zrozumieniem, co skutkuje niezrozumieniem polecenia lub tekstu źródłowego,
- z braku umiejętności analizowania wskazanego materiału i wyciągania wniosków z tej analizy,
- z trudności w zakresie poprawnego pod względem językowym formułowania wypowiedzi,
- z nieprecyzyjnego stosowania terminologii historycznej (zdający często posługują się językiem kolokwialnym, mają trudności z precyzyjnym określeniem lub nazywaniem zjawisk i procesów historycznych).